

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7CdoPr/9/2023
Identifikačné číslo spisu:	6719205130
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6719205130.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Ing. D. Q., Q. O., D. XXX/XX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Krnáč s.r.o., Banská Bystrica, Námestie slobody 2, IČO: 47232293, proti žalovanej Strednej odbornej škole Veľký Krtíš, Veľký Krtíš, Poľná 10, IČO: 37890051, zastúpenej advokátkou Mgr. et. Mgr. Lívia Šouc Kost'ová, Žiar nad Hronom, Pod Donátom 5, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru Okamžitým skončením pracovného pomeru zo dňa 27. augusta 2019, o určenie že pracovný pomer naďalej trvá a o zaplatenie náhrady mzdy v sume 27.816 eur brutto s prísl. a o návrhu žalovanej na určenie, že pracovný pomer medzi žalobkyňou a žalovanou skončil dohodou dňa 30. augusta 2019, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 19Cpr/8/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. februára 2023, sp. zn. 17CoPr/3/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 08. apríla 2022, č. k. 19Cpr/8/2019-733 rozhodol tak, že vo výroku I. zamietol protinávrh žalovanej na určenie, že pracovný pomer medzi žalobkyňou a žalovanou skončil dohodou dňa 30. augusta 2019, vo výroku II. určil, že Okamžité skončenie pracovného pomeru zo dňa 27. augusta 2019 je neplatné a vo výroku III. určil, že pracovný pomer medzi žalobkyňou a žalovanou naďalej trvá. Zároveň vo výroku IV. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni náhrady mzdy za obdobie od 1. mája 2020 do 31. decembra 2021 vo výške 27.816 eur brutto spolu s príslušenstvom bližšie špecifikovaným v tomto výroku a vo výroku V. rozhodol o trovách konania tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia poukázal jednak na to, že prv vydaným medzitýmnym rozsudkom z 11. decembra 2020, č.k. 19Cpr/8/2019-491, ktorý na základe odvolania žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil, prvoinštančný súd rozhodol, že dôvod na určenie neplatnosti

skončenia pracovného pomeru okamžitým skončením pracovného pomeru, vyhotoveným dňa 27. augusta 2019, je daný a o trovách konania bude rozhodnuté v rozsudku, ktorým súd rozhodne o všetkých uplatnených procesných nárokoch, ako aj na to, že na podklade návrhu žalobkyne z 12. januára 2022 uznesením z 03. februára 2022, č. k. 19Cpr/8/2019-684, pripustil zmenu žaloby, v dôsledku ktorej sa žalobkyňa okrem určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a určenia, že pracovný pomer naďalej trvá, domáhala i zaplata konkrétnu výšku náhrady mzdy (27.816 eur brutto s prísł.) a náhrady trov konania. Pričom i žalovaná podaniami z 15. decembra 2021 a 10. januára 2022 žiadala, aby súd prvej inštancie pri rozhodovaní aplikoval ust. § 79 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZP“ alebo „Zákonník práce“) a aby medzitýmnym rozsudkom určil, že pracovný pomer medzi žalobkyňou a žalovaným skončil dohodou dňa 30. augusta 2019.

1.2. Súd prvej inštancie, odkazujúc na odôvodnenie a závery už skôr uvedené v medzitýmnom rozsudku, ako aj na závery prezentované na neho nadväzujúcim rozsudku odvolacieho súdu skonštatoval, že návrhu na určenie okamžitého skončenia pracovného pomeru z 27. augusta 2019 je neplatné, vyhovel z dôvodu, že nebola splnená hmotnoprávna podmienka platnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru prerokovania okamžitého skončenia pracovného pomeru príslušným orgánom vopred; účinky doručenia okamžitého skončenia pracovného pomeru žalobkyňi nastali už dňa 28. augusta 2019 v zmysle § 38 ods. 4 Zákonníka práce (konanie žalobkyne dňa 28. augusta 2019 pri doručovaní okamžitého skončenia pracovného pomeru v mieste jej bydliska súd vyhodnotil ako odmietnutie prevziať predmetnú listinu), pričom dňa 28. augusta 2019 ešte neuplynula lehota dvoch pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti o prerokovanie, t.j. 26. augusta 2019 v zmysle zákonnej fikcie podľa § 74 ZP.

1.3. V konaní mal za nesporné, že žalovaná umožnila žalobkyňi nastúpiť do práce na jej pôvodné pracovné miesto, oznámením z 15. decembra 2021, ktoré bolo žalobkyňi doručené dňa 31. decembra 2021. Teda od 01. januára 2022, resp. nasledujúcim pracovným dňom mohla žalobkyňa do práce nastúpiť, avšak žalobkyňa logicky vysvetlila, prečo tak neurobila. Bolo to z dôvodu, že žalovaná jej neoznámila rozsah jej úväzku, čo potvrdil riaditeľ žalovanej na pojednávaní dňa 08. apríla 2022 s tým, že žalovaná čakala, že predmetnú listinu "Stanovenie úväzku pre šk. rok 2021/2022" si prevezme pri nástupe do zamestnania. Podľa súdu prvej inštancie žalovaná predmetnú listinu mohla a mala v zmysle § 38 ods. 1 ZP doručiť poštovým podnikom ako doporučenú zásielku žalobkyňi spolu s oznámením o možnosti nastúpiť do práce, ktorá bola zhodne s oznámením datovaná k 15. decembru 2021, keďže sa na pracovisku v danom čase nenachádzala. Žalovaný ju však predložil (aj to len súdu) dňa 7. apríla 2022, t. j. deň pred vyhlásením rozsudku. Preto nemožno vylúčiť, že aj táto listina bola žalovanou vyhotovená účelovo a spätne a tiež záver, že rozsah záväzku má nepochybne vplyv aj na výšku mzdy žalobkyne, ktorá takto nebola oboznámená s výškou mzdy, ktorú mala po návrate do zamestnania u žalovanej dostávať.

1.4. V súvislosti s argumentáciou žalovanej ohľadom nezáujmu žalobkyne na ďalšom zamestnávaní v podstatnom skonštatoval, že z konania žalobkyne spočívajúceho predovšetkým v neukončení dočasného pracovného pomeru na Regionálnej veterinárnej a potravinovej správe Veľký Krtíš, ktorý si v dôsledku straty príjmu po okamžitom skončení pracovného pomeru a po ukončení PN nútená nájsť ako nový zdroj príjmu na zabezpečenie svojich potrieb a potrieb jej dieťaťa a následnom nenastúpení do práce k žalovanej po 01. januári 2022, nemožno vyvodit', že žalobkyňa nemá záujem na ďalšom zamestnávaní u žalovaného, a to ani výkladom prejavu vôle v zmysle § 35 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“ alebo „Občiansky zákonník“), ako to tvrdila žalovaná. Naopak, žalobkyňa sa výslovne, jednoznačne a opakovane vyjadrovala, že na ďalšom zamestnávaní trvá. Nemožno opomenúť, že žalovaná po nenastúpení žalobkyne do práce nepristúpila k ukončeniu pracovného pomeru, prípadne k uzatvoreniu dohody o jeho skončení. Teda zo žiadneho konania žalobkyne nevyplývalo, že nemá záujem na ďalšom zamestnávaní, a to ani z jej prejavu v rámci snahy o mimosúdne urovanie sporu. Žalobkyňa bola ochotná pristúpiť na ukončenie pracovného pomeru ku dňu 08. decembra 2021, nie však spätne ku dňu 30. augusta 2020 podľa návrhu žalovanej, toto však podmienila vyplatením všetkých nárokov na náhradu mzdy za obdobie od 01. mája 2020 do 08. decembra 2020. Nakoľko k žiadnej dohode nedošlo, žalobkyňa konkretizovala výšku náhradou mzdy. V tejto súvislosti poukazujúc na rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/2905/2000 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn.

2Cdo/181/2010 tiež zdôraznil, že žalobkyňa mohla svoje stanovisko k ďalšiemu zamestnávaniu meniť, podstatným je stanovisko v čase vyhlásenia rozsudku.

1.5. Súd prvej inštancie vo vzťahu k aplikácii ust. § 79 ods. 1 ZP ďalej dôvodil i s poukazom na judikát R 78/2016, že rozhodovanie súdu o tom, že od zamestnávateľa nemožno spravodlivo žiadať, aby ďalej zamestnanca zamestnával, predstavuje výnimku z predmetného ustanovenia Zákonníka práce, je potrebné prihliadať na návrhovú povinnosť zamestnávateľa ako strany žalovanej v konaní o náhradu mzdy, na ktorého sa v tomto prípade presúva dôkazné bremeno. Žalovaná však v spore takýto návrh nepodala, pričom súd v konaní o neplatnosti výpovede neskúma z vlastnej iniciatívy, či od zamestnávateľa možno spravodlivo žiadať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie vyhovel aj v tejto časti žalobe a určil, že pracovný pomer naďalej trvá a súčasne z dôvodu nesplnenia i podmienok v zmysle § 79 ods. 4 Zákonníka práce, vzájomný návrh žalovanej o určenie, že došlo k skončeniu pracovného pomeru dohodou ku dňu 30. augusta 2019 zamietol. Pritom považoval za potrebné upriamiť pozornosť na skutočnosť, že v zmysle protinávrhu žalovanej sa pri aplikácii § 79 ods. 4 ZP mal pracovný pomer skončiť k 30. augusta 2019, avšak pokiaľ by aj žalobkyňa uviedla, že netrvá na ďalšom zamestnávaní (čo neurobila), potom by sa pracovný pomer fikciou podľa § 79 ods. 4 Zákonníka práce skončil k 28. augusta 2019, t.j. ku dňu, kedy nastali účinky doručenia okamžitého skončenia pracovného pomeru žalobkyni.

1.6. V nadväznosti na návrh žalovanej na aplikáciu ust. § 79 ods. 2 ZP tiež konštatoval, že dôvody uvádzané žalovanou, týkajúce sa najmä poberania dávok v nezamestnanosti, ale i dočasného zamestnania u iného zamestnávateľa, nemôžu byť dôvodom pre aplikáciu § 79 ods. 2 Zákonníka práce, pretože v dôsledku konania žalovanej žalobkyňa prišla o svoj príjem a bola nútená si hľadať zdroj obživy pre seba a svoje dieťa aj cez príslušný úrad práce, poberaním dávok v nezamestnanosti, ktorých výška nezodpovedala výške príjmu, ktorý by dosahovala pred neplatným skončením pracovného pomeru. Žalovaná neeliminovala riziko náhradovej povinnosti umožnením žalobkyni pokračovať v práci, prípadne poskytnutím náhrady mzdy. Moderačné právo podľa § 79 ods. 2 ZP pritom môže byť uplatnené len celkom výnimočne a to v prípadoch, ak výkon práva na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru by bol v rozpore s dobrými mravmi, čo v danom prípade preukázané nebolo. Odkazujúc na súdnu prax zároveň poukázal, že povinnosť náhrady mzdy podľa § 79 ods. 1 ZP nemá charakter ekvivalentu mzdy, ale má charakter sankcie pre zamestnávateľa, ktorý neplatne skončil pracovný pomer so zamestnancom a tiež má povahu satisfakcie voči zamestnancovi.

1.7. S ohľadom na vykonané dokazovanie mal preto za preukázané, že žalobkyni patrí nárok na náhradu mzdy odo dňa, keď oznámila zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, t. j. od 03. septembra 2019 až do času, keď jej žalovaný umožnil pokračovať v práci (01. januára 2022). Vzhľadom na to, že žalobkyňa bola od 03. septembra 2019 do 30. apríla 2020 práceneschopná, správne požadovala náhradu mzdy za obdobie až od 01. mája 2020, pričom uplatnená výška náhrady mzdy medzi stranami nebola sporná.

2. Na odvolanie žalovanej odvolací súd rozsudkom z 22. februára 2023, č. k. 17CoPr/3/2022-811, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v zmysle § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) ako vecne správny (výrok I.) a o trovách konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (výrok II.).

2.1. Odvolací súd preskúmal predmetnú vec, pričom nezistil pochybenia súdu prvej inštancie vytýkané žalovanou. Z odôvodnenia rozhodnutia ako aj z obsahu spisu je zrejmé, ktoré dôkazy vykonal, ako ich vyhodnotil. Prvoinštančný súd dôkazy vyhodnotil jednotlivo, ako aj vo vzájomnej súvislosti, uviedol svoje závery, resp. úvahy, ktorými sa riadil, ako vyhodnotil vykonané dokazovanie a ustálil skutkový stav, pričom dal konkrétne odpovede na argumentáciu žalovanej. Zároveň poukázal na svoje podrobné odôvodnenie neplatnosti skončenia predmetného pracovného pomeru prezentované v skoršom rozhodnutí, ktorým odvolací súd potvrdil medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie a odkázal na správnosť jeho záverov v napadnutom rozhodnutí.

2.2. Zdôraznil tak, ako i súd prvej inštancie, že ak sa žalobkyňa nenachádzala na pracovisku, žalovaná mala v zmysle § 38 ods. 1 ZP aj povinnosť doručiť žalobkyni písomnosť v jej byte alebo inde, prípadne poštovým podnikom ako doporučenú zásielku, čo nevykonala. Daná písomnosť (ak by existovala) sa rozhodne týkala vzniku, zmeny a zániku povinností zamestnanca vyplývajúcich z pracovnej zmluvy,

resp. jej pracovného pomeru, ktorý skončil a neplatnosti ktorého skončenia sa domáhala. Práve naopak, bola to zjavne žalovaná, ktorá nepočítala s opätovným nástupom žalobkyne do zamestnania, preto sa aj tak správala.

2.3. V súvislosti s tvrdením žalovanej, že žalobkyňa neprejavila záujem na trvaní pracovného pomeru odvolací súd uviedol, že v konaní bolo nepochybne preukázané, že oznámenie o trvaní na ďalšom zamestnávaní bolo doručené žalovanej dňa 03. septembra 2019. Z vykonaného dokazovania nijako nevyplynul názor, že by tento postoj nejakým spôsobom zmenila. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na svoje nemenné postoje. A preto konštatoval, že zo Zápisnice o pojednávaní zo dňa 08. apríla 2022 vyplýva, že žalobkyňa uviedla: „Ja trvám na ďalšom zamestnávaní“.

2.4. Odvolací súd tiež konštatoval, že sa nestotožnil ani s námietkou žalovanej o priznaní žalobkyni náhrady mzdy nelegitímnym spôsobom, nakoľko mal za to, že súd prvej inštancie sa aj s touto otázkou vo svojom odôvodnení dostatočne vyporiadal, pričom to, že v súčasnosti je žalobkyňa riadne zamestnaná, je odôvodnené tým, že nemožno od nej spravodlivo požadovať, aby počas dlhej doby súdneho konania bola bez relevantného príjmu. Žalovaný mohol eliminovať povinnosť výšky náhrady mzdy, avšak tak neurobil. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na § 79 ods. 2 ZP správne zohľadnil, že žalobkyňa je po určitú dobu zamestnaná, pritom táto doba zamestnania netrvala počas celej doby od neplatného skončenia pracovného pomeru, ako i to, že v určitom čase bola žalobkyňa nezamestnaná, taktiež práceneschopná, teda prvoinštančný súd priznal žalobkyni náhradu v súlade s predmetným ustanovením. V tejto súvislosti poukázal aj na výnimku zo zákonného pravidla premietnutého v § 79 ZP (preukázanie tzv. ospravedlniteľného dôvodu, na základe ktorého je v rozpore s dobrými mravmi alebo inak nespravodlivé žiadať od zamestnávateľa, aby prideloval prácu zamestnancovi, s ktorým neplatne skončil pracovný pomer), s ktorou sa taktiež zaoberal súd prvej inštancie, keď dospel k záveru, že neboli preukázané podmienky na jej aplikáciu a odvolací súd sa s ním stotožnil.

2.5. V nadväznosti na ďalšiu odvoláciu argumentáciu uviedol, že súd prvej inštancie neporušil ani namietaný čl. 2 a § 13 ods. 3 ZP, pretože žalobkyňa uplatňuje právo, ktoré jej v zmysle platnej právnej úpravy prináleží a je dôsledkom vyslovenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru, čo logicky vylučuje možnosť porušenia dobrých mravov. Žalovanej nič nebránilo minimálne po medzitýmnom rozsudku žalobkyňu zamestnať, a preto nemôže ísť ani o šikanózne konanie, pokiaľ sa v súlade so zákonom žalobkyňa domáha svojho práva. Skutočnosť, že žalobkyňa reálne nenastúpila do zamestnania, keď mala vedomosť o ekonomickej situácii žalovanej aj o tom, že pre ňu nie je garantovaný plnohodnotný úväzok, neznamena, že by došlo k ukončeniu pracovného pomeru dohodou, ako to tvrdí žalovaná. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné od žalobkyni požadovať, aby nastúpila do práce bez poznatku o výške mzdy za situácie, keď sa starala aj o maloleté dieťa, ktoré nemohla nechať bez riadnej starostlivosti a zabezpečenia. Práve takáto eliminácia zo strany žalovanej, ak by jej ponúkla prácu bez primeranej mzdy, by mohla vykazovať prvky šikany prípadne konania v rozpore s dobrými mravmi.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala z § 420 písm. f) CSP, žiadajúc, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolateľka zároveň navrhla, aby dovolací súd v zmysle § 444 CSP odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu opodstatnenosti jej dovolacej argumentácie, ako i existencie reálnej a bezprostrednej hrozby vzniku majetkovej ujmy žalovanej v prípade uplatňovania si ďalších nárokov zo strany žalobkyne z neplatne skončeného pracovného pomeru.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) namietala v súvislosti s nedostatkom riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, týkajúceho sa neukončenia neplatne skončeného pracovného pomeru žalovanou navrhovanou dohodou a legitímnosti priznania nároku žalobkyne na náhradu mzdy v ňou požadovanej výške, ako aj v jednostrannom vyhodnotení dôkazov v prospech žalobkyne. Podľa dovolateľky súdy nižšej inštancie hrubo odignorovali všetky ňou uvádzané skutočnosti a predložené dôkazy, pričom neskúmali vôľu aj postoj samotnej žalobkyne, ktorá žiadnym spôsobom vo vzťahu k žalovanej neprejavila žiaden záujem naďalej byť u nej zamestnaná a zúčastňovať sa na jej výchovnom a vzdelávacom procese. Odkazujúc na súdnu prax tiež poukázala jednak na to, že žalobkyňa v rámci predmetného konania nepredložila žiadny dôkaz, z ktorého by vyplynulo, že by jej žalovaná akýkoľvek spôsobom bránila v nástupe do zamestnania resp. ani žiadny dôkaz, z ktorého by vyplynulo, že by sa tohto nástupu domáhala, ako aj na neexistenciu právnej povinnosti žalovanej

predkladať žalobkyni akýkoľvek rozsah úväzku, a to i s poukazom na predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie, z ktorého vyplynulo, že pracovný pomer skončil neplatne. Ďalej dovolateľka namietala postup odvolacieho súdu zakladajúci porušenie práva na spravodlivý proces v tom, že odvolací súd žiadnym spôsobom riadne nezdôvodnil legitímnosť priznania náhrady mzdy žalobkyni v požadovanej výške. Mala za to, že súd prvej inštancie nebol oprávnený priznať žalobkyni náhradu mzdy, nakoľko nemala záujem nastúpiť opätovne do zamestnania k žalovanej a súčasne aj z dôvodu, že žalobkyňa je v súčasnosti riadne zamestnaná. I keď z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že došlo k neplatnému skončeniu pracovného pomeru so žalobkyňou z dôvodu jeho neprerokovania, napriek tomu podľa dovolateľky existujú dôvody na strane žalobkyne na okamžité skončenie pracovného pomeru, a to vzhľadom na rozsah jej neospravedlnenej absencie v zamestnaní, v dôsledku čoho sú i s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/157/2010, ako aj rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoPr/1/2020 naplnené podmienky pre zníženie, resp. nepriznanie náhrady mzdy.

4. Žalobkyňa sa vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej nestotožnila s jej dovolacími námietkami a navrhla, aby odvolací súd podané dovolanie odmietol, alternatívne zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako

ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

11. V danom prípade žalovaná vyvodila prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k nej tvrdeným vadám zmätočnosti.

15. K námietkam žalovanej týkajúcich sa nedostatočného odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že k naplneniu práva strany sporu na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia dochádza tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda prijateľnosť, racionálnosť a presvedčivosť jeho skutkových aj právnych záverov pre širšiu právnickú aj laickú verejnosť. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. júla 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS

174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko, Hiro Balani c. Španielsko, Georgiadis c. Grécko, Higgins c. Francúzsko). Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 245/2022 z 20. septembra 2022 vyplýva, že „arbitrážnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu" (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).

16. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie aj rozsudok odvolacieho súdu spĺňajú vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP a § 393 CSP, preto ich nemožno považovať za neodôvodnené či zjavne arbitrážne (svojvoľné). Potrebné je zdôrazniť, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie stačí, keď v odôvodnení rozsudku poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe po obsahovej stránke zahŕňa aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Platí, že súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

16.1. Dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie rozsudkov prvoinštančného aj odvolacieho súdu v posudzovanom spore zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnení rozsudkov vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, argumentácia súdov je koherentná a rozhodnutia konzistentné, logické a presvedčivé; zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe súdy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Žalovaná v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdmi nižších inštancií.

16.2. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, zhrnul podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty sporových strán, podrobne sa zodpovedal podstatnými otázkami v prejednávanej veci určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru, určenia, že pracovný pomer trvá, zaplata náhrady mzdy a o vzájomnej žalobe žalovanej o určenie skončenia pracovného pomeru dohodou. Odvolací súd poukázal na svoje skoršie právoplatné rozhodnutie z 20. októbra 2021 č. k. 15CoPr/3/2021-570, ktorým potvrdil rozsudok prvoinštančného súdu z 11. decembra 2020 č. k. 19Cpr/8/2019-491, že dôvod na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru okamžitým skončením pracovného pomeru vyhotoveným 27.8.2019, posúdil okolnosti súvisiace so spochybnením listiny „Stanovenie úväzku pre šk. rok 2021/2022, podrobne sa zaoberal záujmom žalobkyne na trvaní pracovného pomeru u žalovanej, vyčerpávajúco sa vysporiadal so s námietkou žalovanej o priznaní náhrady mzdy nelegitímny spôsobom so zameraním na aplikáciu ust. § 79 ods. 2 ZP, stotožnil sa so záverom prvoinštančného súdu, že pracovný pomer trvá a napokon skúmal porušenie dobrých mravov zo strany žalobkyne pri uplatňovaní práv.

17. Dovolateľka v konkrétnostiach vytýkala, že odvolací súd žiadnym spôsobom neodôvodnil záver, že medzi stranami s poukazom na ust. § 79 ods. 4 písm. b) ZP nedošlo k ukončeniu neplatne skončeného pracovného pomeru dohodou. Odvolací súd upriamuje pozornosť na bod 37. odôvodnenia odvolacieho

rozsudku. Odvolací súd uviedol, že sa stotožňuje so záverom okresného súdu (uvedeným v bode 10.10. odôvodnenia prvoinštančného rozsudku) o trvaní pracovného pomeru, pretože neboli splnené podmienky pre uplatnenie výnimky, keď pracovný pomer netrvá, pričom podmienky jej neuplatnenia dostatočne a zrozumiteľne vysvetlil. Z tohto dôvodu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu (aj) vo výroku I., ktorým súd protinávrh žalovaného na určenie, že pracovný pomer medzi žalobkyňou a žalovaným skončil dohodou dňa 30. augusta 2019 zamietol. Pokiaľ prvoinštančný súd dospel k záveru, že pracovný pomer medzi žalobkyňou a žalovanou trvá, potom logicky neprichádzala do úvahy iná možnosť ako vzájomnú žalobu žalovanej o určenie, že pracovný pomer medzi žalobkyňou a žalovanou skončil dohodou dňa 30. augusta 2019 zamietnuť.

17.1. Dovolateľka v tejto súvislosti uvádza konkrétne skutočnosti, ktoré podľa jej názoru preukazujú tvrdenie žalovanej, že žalobkyňa nemá záujem zotrvať v pracovnom pomere so žalovanou, vytýkala súdom hrubú ignoráciu predložených dôkazov zo strany žalovanej. Dovolací súd uvádza, že pokiaľ dovolateľka podaným dovolaním brojí proti skutkovému stavu zistenému nižšími súdmi, ani namietaná okolnosť nedostatočne zisteného skutkového stavu v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak ani tieto vady v prejednávanej veci nezistil. V súvislosti s tvrdením žalovanej, že žalobkyňa neprejavila záujem na trvaní upriamuje pracovného pomeru, dovolací súd poukazuje na body 33. až 35. a 38. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, kde bola v tomto smere daná podrobná, konkrétna a dostatočná odpoveď na argumentáciu žalovanej.

18. Dovolateľka namietala, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v tom, že odvolací súd žiadnym spôsobom riadne nezdôvodnil legitímnosť priznania náhrady mzdy žalobkyni v požadovanej výške.

18.1. Odvolací súd v namietanom zastal názor „...s námietkou, že súd priznal žalobkyni náhradu mzdy nelegitímnym spôsobom, nestotožnil. Okresný súd sa aj s touto otázkou vo svojom odôvodnení dostatočne vypořiadal a odvolací súd sa s jeho závermi stotožňuje. Opakovane v tejto súvislosti žalovaný argumentuje, že súd nebol oprávnený priznať náhradu mzdy, pretože žalobkyňa nemala záujem nastúpiť opätovne do zamestnania ako aj preto, že je riadne zamestnaná. Odvolací súd odkazuje na svoju argumentáciu vo vyššie uvedených bodoch, keď námietku, že žalobkyňa nemala záujem nastúpiť do práce považuje za nedôvodnú. To, že v súčasnosti je žalobkyňa riadne zamestnaná, je odôvodnené tým, že nemožno od nej spravodlivo požadovať, aby počas dlhšej doby súdneho konania bola bez relevantného príjmu. Ako odvolací súd už vyššie konštatoval, žalovaný mohol eliminovať povinnosť výšky náhrady mzdy, čo neurobil. Okresný súd s prihliadnutím na § 79 ods. 2 ZP zohľadnil, že žalobkyňa je po určitú dobu zamestnaná, pričom táto doba zamestnania netrvala počas celej doby od neplatného skončenia pracovného pomeru, v určitom čase bola žalobkyňa nezamestnaná, taktiež práceneschopná, čo všetko správne zohľadnil súd pri rozhodovaní. Súd priznal náhradu v súlade s ust. § 79 ods. 2 ZP. Ust. 79 upravuje následky, ktoré vyvoláva právne relevantná skutočnosť, a to že skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa bolo súdom vyhlásené za neplatné. Za predpokladu, že zamestnanec svoj nesúhlas so skončením pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým skončením alebo skončením v skúšobnej dobe prejaví podaním žaloby o vyslovenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru v zákonnej dvojmesačnej lehote a zároveň oznámi zamestnávateľovi, že trvá na svojom ďalšom zamestnávaní a pridelení práce, je takýto zamestnanec oprávnený požadovať náhradu mzdy za obdobie odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, až do času, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci. Za obdobie, v ktorom zamestnávateľ neprideliť zamestnancovi prácu a neumožní mu pracovať, je zamestnávateľ povinný zamestnancovi poskytnúť náhradu mzdy" (bod 36. odôvodnenia napadnutého rozsudku).

18.2. Za zmätočnosťnú vadu v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej (strany sporu), ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom. Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je právo sporovej strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (pozri IV. ÚS 252/04).

19. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov (otázka trvania pracovného pomeru a žalovanou namietané splnenie podmienok pre zníženie resp. nepriznanie náhrady mzdy), ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

20. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté namietanou zmätočnosťnou vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP, a teda prípustnosť dovolania žalovanej z tohto ustanovenia nemožno vyvodiť.

21. Najvyšší súd preto v zmysle vyššie uvedeného odmietol dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné bez toho, aby meritórne preskúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

22. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.